

Bhagavad-gītā

~ 08 ~

”Korkeimman hengen saavuttamisen yhteys”

Alkuperäiset sanskrit-säkeet, käänös ja pohdinnat

• Mādhavānanda, 11.08.2007 •

~o)O(o~

Bhagavad-gītān kahdeksas kappale käsittelee kuutta intialaisen filosofian klassista osa-aluetta, nimittäin tietoa hengestä, itsestä, toiminnasta, olevasta ilmentymästä, jumaluuksista ja palvonnan valtiaasta. Kappaleessa käsitellään myös ikuisen olemassaolon maailmaa ja mystikon kulkemaa täydellistymän tietä.

~o)O(o~

arjuna uvāca

*kiṁ tad brahma kim adhyātmaṁ kiṁ karma puruṣottama |
adhibhūtaṁ ca kiṁ proktaṁ adhidaivaṁ kim ucyate || 1 ||*

Arjuna lausui: “Mikä on tuo henki, mikä on itse, mitä on toiminta, oi henkilöistä paras? Ja kuinka kuvataan olevaa ilmentymää, kuinka vallitsevia jumaluuksia?”

Arjuna tiedustelee viidestä periaatteesta: *brahma* eli henki, *adhyātma* eli itse, *karma* eli toiminta, *adhibhūta* eli oleva ilmentymä, elävien olentojen ja aineen muodostama havaintojemme maailma, ja *adhidaiva*, vallitsevat jumaluudet ja luonnonvoimien kulku. Nämä viisi ovat klassisia intialaisen filosofian teemoja joita käsitellään useissa eri kirjoituksissa.

*adhiyajñāḥ katham ko ‘tra dehe ‘smin madhusūdana |
prayāṇa-kāle ca katham jñeyo ‘si niyatātmabhiḥ || 2 ||*

”Kuka on palvelon valtias, ja kuka hän on tässä kehossa, oi Madhusūdana, ja kuinka itsensä hallitseva voi sinut kuoleman hetkellä tuntea?”

Edellämainittujen viiden periaatteen juurella on *adhiyajña*, palvelon valtias, kaiken toiminnan lopullisen tuloksen tuottava ja kaikelle olemassaololle merkityksen antava korkein. Arjuna tiedustelee tämän korkeimman suhteesta ihmiskehoon ja menetelmästä hänen muistamiseensa elämän päättyessä. Seuraavat kolme säettä vastaavat näihin kysymyksiin.

śrī-bhagavān uvāca —

*akṣaram brahma paramaṁ svabhāvo ‘dhyātmaṁ ucyate |
bhūtabhāvodbhava-karo visargaḥ karma-samjñitaḥ || 3 ||*

Mahtava herra lausui: “Henki on tuhoutumaton korkein, luonnetta kutsutaan itseksi, ja elävien olentojen elementeissä ilmentämisen luova voima tunnetaan toimintana.”

Mikä on *brahma*? Kṛṣṇa määrittelee hengen ikuiseksi, tuhoutumattomaksi, korkeimmaksi todellisuudeksi. Tämä todellisuus ilmenee kahdessa hahmossa, *anu-ātma* eli pieni yksilösielu, ja *vibhu-ātma* eli kaiken käsittävä korkein, josta yksilösielut ovat osasia. Mikä on *adhyātma*? Itse määritellään sielun omaksumaksi lukemattomien tekojen ja toiveiden muovaamaksi yksilöluonteeksi (*svabhāva*), hienojakoiseksi mielestä, älykkyydestä ja minuudesta koostuvaksi sielua peittäväksi psyykiseksi kehoksi. Mikä on *karma*? Toiminta määritellään elävien olentojen toiveita toteuttaessa

aikaansaaduksi materian pariin sitovaksi voimaksi, joka saa nämä omaksumaan aineellisia muotoja kerta toisensa jälkeen.

*adhibhūtaṁ kṣaro bhāvaḥ puruṣas cādhidaivatam |
adhiyajño 'ham evātra dehe deha-bhṛtām vara || 4 ||*

“Muutoksen tilassa olevaa luontoa kutsutaan olevaksi ilmentymäksi, kosminen hahmo käsittää vallitsevat jumaluudet, ja palvonnan valtiat olen varmastikin minä, joka olen läsnä kaikkien ruumiillistuneiden olentojen kehoissa.”

Mikä on *adhibhūta*? Oleva ilmentyvä käsittää ikuisen muutoksen virrassa olevan aineellisen luonnon kaikkine sen ilmentämine olentoineen ja monimuotoisine piirteineen. Vastakohtana hengelle jota kuvattiin muuttumattomaksi (*akṣara*), tämä aineen ilmentymän periaate on alati muuttuva ja hahmoltaan pysymätön (*kṣara*). Mikä on *adhidaiva*? Vallitsevien jumaluuksien ja luonnonvoimien ilmentymät ovat osa kosmisen *puruṣan*, korkeimman maailmankaikkeuden hahmon, olemusta. Mikä on *adhiyajña*? Tämä kaikkien palvonnan innoittaja ja lopullinen vastaanottaja on Kṛṣṇa itse, läsnä jokaisen elävän olennon sydämessä korkeimpana sieluna (*paramātma*), kaiken toiminnan todistajana ja mahdollistajana.

*anta-kāle ca mām eva smaran muktvā kalevaram |
yaḥ prayāti sa mad-bhāvaṁ yāti nāsty atra saṁśayaḥ || 5 ||*

“Ja lopun hetkellä kehosta luopuessaan joka minut muistaa, hän toki saavuttaa minun luontoni — tästä ei ole epäilystäkään.”

Vastauksena Arjunan viimeiseen kysymykseen korkeimman tuntemisesta kuoleman hetkellä Kṛṣṇa aloittaa teeman, josta tulee keskustelemaan laajemmin — tietoisuuden suhteesta tulevan olemassaolon luonteeseen.

*yaṁ yaṁ vāpi smaran bhāvaṁ tyajaty ante kalevaram |
taṁ tam evaiti kaunteya sadā tad-bhāva-bhāvitaḥ || 6 ||*

“Minkä tahansa luonnon lopulta kehon taakse jäädessä henkilö muistaakaan, oi Kuntin poika, varmastikin tämän ajattelemansa mukaisen luonnon hän aina saavuttaa.”

Minkä tahansa kohteen, päämäärän tai luonteen ihminen kuollessaan muistaakin, sen mukaisen olemassaolon hän väistämättä saavuttaa. Näiden toimien muokkaama psyykinen keho, jonka sielu kuljettaa mukanaan karkean

fyysisen olemuksensa taakseen jättäessään, antaa muodon uudessa syntymässä saavutettavalle fyysiselle hahmolle.

*tasmāt sarveṣu kāleṣu mām anusmara yudhya ca |
mayy arpita-mano-buddhir mām evaiśyasy asaṁśayaḥ || 7 ||*

“Siksi varmastikin kaikkina aikoina muista minut, ja myös taistele; minulle omistetulla mielellä ja älykkyydellä minut varmastikin saavutat.”

Kuoleman hetkellä ilmenevä tietoisuus on elämän kokemusten luonnollinen kokonaissumma, jatkuvan kehityksen lopputulos. Siksi Kṛṣṇa kehoittaa Arjunaa muistamaan tämän kaikkina aikoina, ei ainoastaan viimeisillä hetkillään. ”Taistele myös”, hän sanoo, ”suorita omat velvollisuutesi minut muistaen, kaikki elämäsi toimet ajatuksesi minuun syventyneinä tehden tulet varmastikin korkeimman päämäärän kuolemasi hetkellä saavuttamaan.”

*abhyāsa-yoga-yuktena cetasā nānya-gāminā |
paramaṁ puruṣaṁ divyaṁ yāti pārthānucintayan || 8 ||*

”Jatkuvasti harjoittaen yhteyteen omistettua tietoisuutta, siitä toisaalle hairahtumatta, oi Pṛthān poika, alati korkeinta jumalaista henkilöä ajatellessa tämä saavutetaan.”

Johtuen ianikuisen *samsāran* tietoisuuteemme luomista peitteistä, korkeimman muistaminen kaikkina aikoina on harvalle tietoisuuden luonnollinen tila. Tämän vuoksi jumaltietoisuutta on käytännössä harjoitettava, aina mielensä siihen palauttaen sen toisaalle vaeltaessa. Tähän tapaan alati korkeinta jumalaista henkilöä ajatellen jumalyhteys muodostuu integraaliksi osaksi olemassaoloa, tämän jatkuvan harjoituksen turvin korkein saavutetaan.

*kaviṁ purāṇam anuśāsitarāmaṁ
aṇor aṇīyāmsam anusmared yaḥ |
sarvasya dhātāram acintya-rūpam
āditya-varṇaṁ tamasaḥ parastāt || 9 ||*

“Joka häntä alati ajattelee viisaana, muinaisena, hallitsijoista suurimpana, pienintäkin pienempänä, kaiken ylläpitäjänä, käsittämättöissä hahmossa, auringonkaltaisena pimeyden ylittävänä...”

Kuinka sitten muistaa korkein elämänsä toimien keskellä? Viisaana, kaiken tietävänä ja kaikkien elämiemme tapahtumien lopullisena ohjaajana, niille

merkityksen antajana. Muinaisena, maailmanalkua edeltävänä aluttomana henkilönä, hallitsijoista suurimpana jonka toive ja ajatukset muodostavat todellisuuden. Pienintäkin pienempänä, jokaisessa atomissa ja niiden välissä läsnäolevana korkeimpana sieluna, ylläpidon jumaluutena. Käsittämättömässä aineellisen viitekehyksen tuolla puolen vallitsevassa ikuisessa hahmossa, loistavana kuin miljoonat auringot, läsnäolollaan kaiken pimeyden tuhoajana.

*prayāṇa-kāle manasācalena
bhaktyā yukto yoga-balena caiva |
bhruvor madhye prāṇam āveśya samyak
sa taṁ param puruṣam upaiti divyam || 10 ||*

“Kuoleman hetkellä vankkumattomin mielin, antaumukseen omistautuneena ja varmastikin yhteyden voimin, eloilmansa täysin kulmakarvojen väliin vakiinnuttaen hän näin saavuttaa jumalaisen, korkeimman henkilön.”

Tätä edeltävästä säkeestä alkaa viiden säkeen kuvaus menetelmästä, jonka turvin *bhakti-* ja *aṣṭāṅga-yogan* menetelmät yhdistänyt saavuttaa täydellistymän. Kuolemansa koittaessa mielestään vakaan kehittänyt antaumuksen täyttämä joogi tuo eloilmansa (*prāṇa*) jumalyhteyden voimin kulmakarvojen välissä sijaitsevaan *ājñā-cakraan*, myös kolmantena silmänä tunnetun jumalvision suovan hienojakoisen kehon energiakeskuksen alueelle. Näin tehdessään hänen tietoisuutensa täyttyy jumaloivalluksella, jonka saavuttamiselle tukevan voiman antavat kaikki hänen elämänsä aikana tekemät yhteyden toimet.

*yad akṣaram veda-vido vadanti
viśanti yad yatayo vīta-rāgāḥ |
yad icchanto brahmacaryam caranti
tat te padam saṁgrahaṇa pravakṣye || 11 ||*

“Veedojen tuntijat jotka Om-tavua lausuvat, nämä himon ylikäyneet tietäjät sinne matkaavat; tätä toivoessaan he harjoittavat pidättyvyyttä. Kuvailen sinulle tästä yhteenvedon.”

Selventääkseen mainitsemaansa joogan menetelmää, Kṛṣṇa kuvailee sitä yksityiskohtaisemmin. Om-tavu edustaa yhtä tuhoutumatonta, ikuista ja kaikkialla läsnäolevaa jumaluutta. Om-tavua toistavat Veeda-kirjat tuntevat tietäjät ovat henkisen harjoituksensa avulla kukistaneet alati häiritsevän ja maailmaan sitovan himon. Korkeinta jumaluutta tavoitellessan he elävät pidättyvyyden täyttämää elämää, irrottavat päättäväisesti itsensä kaikesta tietoisuutta materiaa kohti vievästä.

*sarva-dvārāṇi saṁyamya mano hr̥di nirudhya ca |
mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam āsthito yoga-dhāraṇām || 12 ||*

“Kaikki kehon portit halliten, pitäen mielensä sydämessään, vakiinnuttaen päänsä laelle eloilmaan sijoittuneen itsen — tämä on joogan hallinnan tilanne.”

Kehon yhdeksän portteihin verrattua aistien havainto- ja toimintakanavaa ovat kaksi silmää, kaksi korvaa, kaksi sierainta, suu, peräaukko ja sukuelimet. Nämä yhdeksän hallitaan sekä niiden päivittäiset toimet säännöstellen että *yoga-āsanoita* ja niihin sisältyviä kehon porttien sulkuja (*bandha*) sekä *prāṇāyama*-hengitystekniikoita harjoittaen. Voidakseen tuoda eloilmaan (*prāṇa*) sijoittuneen tietoisuuden pääläellä sijaitsevaan korkeimpaan energiakeskukseen (*sahasrāra-cakra*), jonka kautta sielu poistuu kehosta kohti korkeinta päämäärää, joogin tulee vetää mielensä pois ulkomaailmasta (*pratyāhāra*) ja pitää se sydämessään. Tätä vakiintunutta meditaation ja yhteyden tilaa kutsutaan joogan hallinnan tilanteeksi (*yoga-dhāraṇa*).

*om ity ekākṣaram brahma vyāharan mām anusmaran |
yaḥ prayāti tyajan dehaṃ sa yāti paramāṃ gatim || 13 ||*

“Om-ääntä, tätä yksitavuista henkeä lausuen ja minua alati mieltien, joka lähtee kehonsa jättäen saavuttaa korkeimman päämäärän.”

Ylimaallinen äänivärähtely on voimallinen keino jatkuvan meditaation aikaansaamiseksi. Tätä menetelmää soveltaen jotkut lausuvat kosmista absoluuttia edustavaa ja sen läsnäolon kutsuvaa Om-tavua, toiset muiden juuritavujen (*bīja*) kuten *klīm* ja *śrīm* edeltämiä valitsemailleen jumaluuksille (*iṣṭa-deva*) kuten Rādhälle ja Kṛṣṇalle suunnattuja mantroja, jotkut taas eri korkeimman nimistä koostuvia mantroja kuten tunnettua Kalin aikakaudelle säädettyä *hare-kṛṣṇa* -mantraa. Näin tietoisuutensa alati korkeimpaan syventänyt mystikko saavuttaa kehonsa jättäen korkeimman päämäärän.

*ananya-cetāḥ satatām yo mām smarati nityaśaḥ |
tasyāhaṃ sulabhaḥ pārtha nitya-yuktasya yoginaḥ || 14 ||*

“Joka minua jatkuvasti keskittyneessä tietoisuudessa alati mieltii, hänelle olen helposti saavutettavissa, oi Pṛthān poika, tälle ikuisessa yhteydessä olevalle joogille.”

Aiemmissä säikeissä Kṛṣṇa kuvaili *aṣṭāṅga-joogan* ja *bhaktin* fuusiota tienä tässä säikeessä kuvaillun päämäärän saavuttamiseen. Kaikkien saavutuksen menetelmien (*sādhana*) päämääränä on tila, jossa henkisen tien kulkija on vakiintunut jatkuvaan, keskittyneeseen ja keskeytymättömään meditaatioon (*samādhi*). Tähän katkeamattomaan jumalyhteyteen vakiintuneelle joogille Kṛṣṇa on helposti saavutettavissa, hänen korkeimman maailmansa saavuttaminen on luonnollinen jatkuvan meditaation seuraus.

mām upetya punar-janma duḥkhālayam aśāśvatam |
nāpnuvanti mahātmānaḥ saṁsiddhim paramām gatāḥ || 15 ||

“Minut saavutettuaan eivät he enää uutta syntymää ota tilapäisessä murheiden tyysijassa, nämä suuret sielut jotka ovat täydellistymän saavuttaneet, korkeimpaan päämäärään matkanneet.”

Vapautunut, korkeimman päämäärän saavuttanut sielu ei täydellistyneeltä olemassaolon tasoltaan, Kṛṣṇan itsensä saavutettuaan, enää koskaan *saṁsāran* maailmaan palaa. Murheiden tyysijaksi kuvataan tätä maailmaa, maailmaa jossa kaikki näennäistä onnea tuovat nautinnon kohteet vääjäämättä tuhoutuvat, maailmaa jossa ihmisluonnetta täyttää itsekkyyks ja jota itsekkyyden lukemattomat seuraukset leimaavat.

ā brahma-bhuvanāl lokāḥ punar-āvartino ‘rjuna |
mām upetya tu kaunteya punar-janma na vidyate || 16 ||

“Brahmān maailmaa myöten, oi Arjuna, eri maailmoista uudelleen palataan; mutta luokseni saavuttuaan, oi Kuntin poika, uudelleen ei enää synnytä.”

Siinä missä kaikki tämän maailman päämäärät luojajumala Brahmān asemaa myöten ovat luonteeltaan tilapäisiä olemassaolon tasoja joista vääjäämättä palataan lopulta takaisin ihmisen elämänmuotoon, ikuiseen jumalsuhteeseen vakiinnuttuaan ja henkisen todellisuuden maailmaan astuttuaan jälleensyntymien kiertokulkuun ei enää paluuta ole.

sahasra-yuga-paryantam ahar yad brahmaṇo viduḥ |
rātrim yuga-sahasrāntām te ‘ho-rātra-vido janāḥ || 17 ||

“Kestoltaan tuhat maailmankautta tiedetään Brahmān päivän olevan, ja tuhannen maailmankauden mittaisena tuntevat tietäjät myös hänen yönsä.”

Vanha syklinen maailmankuva jakaa maailman kierron neljän aikakauden (*yuga*) sykleihin jotka kestävät yhteensä 12.000 jumalten vuotta eli 4.320.000 ihmisajanlaskun vuotta. Aikakausista ensimmäinen on *satya-yuga*, 1.728.000 vuoden mittainen hyvyyden, rauhan ja valaistumisen aikakausi, jota seuraa *treta-yuga*, 1.296.000 vuoden mittainen sivilisaation kehityksen kausi. Tämän jälkeen alkaa 864.000 vuotta kestävä *dvāpara-yuga* jonka saatossa ihmiskunnan hyvyys ja rauha rappeutuvat yhä edelleen, kunnes saavumme viimeiseen 432.000 vuotta kestävään *kali-yugan* aikakauteen, nykyaikaan. Tuhat näiden maailmankausien syklin mittaa on Brahmān päivä, yhteensä siis 4.320.000.000 vuotta, ja saman mittainen hänen yönsä.

avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ prabhavanty ahar-āgame |
rātry-āgame pralīyante tatraivāvyakta-samjñake || 18 ||

“Ilmentymättömästä ilmentyneeseen päivän koittaessa saapuvat kaikki olennot, ja yön saapuessa tuhon myötä varmastikin taas ilmentymättömään heidän tiedetään palaavan.”

Brahmān yön koittaessa voimaanastuvan ilmentymättömyyden tilan vallitessa kaikki maailmaa elävöittäneet sielut vaipuvat *suṣuptiin*, syvään tajuttomuuden tilaan. *Jāgrat* eli valvetila, *svapna* eli uni ja *suṣupti* eli syvä tajuttomuus ovat yksilötietoisuuden ilmentymisen kolme perustasoa. Tässä mainittu ilmentymätön tila ei viittaa universumin kokoonkäärimistä seuraavaa elementtien hahmojen täydellistä hajautumista ja sulautumista eriytymättömään aineen kokonaissummaan — kyseessä on disintegraatioltaan vähäisempi toiminnan lakkaamisen tila.

bhūta-grāmaḥ sa evāyam bhūtvā bhūtvā pralīyate |
rātry-āgame ‘vaśaḥ pārtha prabhavaty ahar-āgame || 19 ||

“Kerta toisensa jälkeen kaikki elävät olennot ilmentyvät ja tuhoutuvat yön koittaessa, oi Pṛthān poika, ilmentyäkseen uudelleen päivän koittaessa.”

Elävästä olennosta käytetty sana *bhūta*, kirjaimellisesti käännettynä ”se joka on tullut”, viittaa sielun animoimaan kehoon — sielu itsessään on aluton ja iäti olemassaoleva. Brahmān päivän koittaessa psyykisessä kehossaan mukanaan kantamansa *karman* rekisterin mukaisesti jokainen elävä olento palaa toiminnan maailmaan jatkaakseen ilmentymätöntä pysähdyksen tilaa edeltänyttä toimintaansa. Tämä *karman* kierto on aluton — koskaan ei ole ollut aikaa jolloin luomus olisi ensi kerran tapahtunut, ei liioin aikaa jolloin tietoisuus olisi ensi kerran *karman* pyörään astunut.

*paras tasmāt tu bhāvo ‘nyo ‘vyakto ‘vyaktāt sanātanaḥ |
yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu naśyatsu na vinaśyati || 20 ||*

“Tätä ilmentymätöntä korkeampi on toinen, ikuinen ja ilmentymätön luonto, joka ei kaiken olevan tuhoutuessa tuhoudu.”

Tätä Brahmān yön koittaessa saapuvaa ilmentymätöntä ainen tilaa korkeampi on toinen ilmentymätön tila, henkisen tietoisuuden maailma. Myös sitä kutsutaan ilmentymättömäksi johtuen sen luonteesta aineen maailmasta irrallisena; henkinen luonto ei ilmene aineen parissa. Tämä maailma, jonka kaikki monimuotoisuus ilmenee puhtaan tietoisuuden muovaamana ja siitä koostuvana todellisuutena, ei läpikäy synnyn, ylläpidon ja tuhon mukanaan tuovia muutoksia joihin kaikki materiasta rakentunut on luonnostaan sidottu.

*avyakto ‘kṣara ity uktas tam āhuḥ paramām gatim |
yam prāpya na nivartante tad dhāma paramam mama || 21 ||*

“Ilmentymättömäksi ja tuhoutumattomaksi sitä kutsutaan, tätä korkeimpana päämääränä tunnettua, tätä korkeinta asuinsijaani, jonka saavutettuaan ei enää tänne paluuta ole.”

Kuultuaan kaiken olevan tilapäisyydestä joku saattaa arvella myös tämän tietoisuuden maailman olevan luonteeltaan tilapäinen. Tämän epäilyksen hälventääkseen Kṛṣṇa kuvaa tätä ilmentymätöntä, korkeinta olemassaolon tasoaan katoamattomana (*akṣara*), todellisuutena jonka saavutettuaan *mukta-puruṣa*, vapautettu elävä olento, ei enää henkisen luonteensa täydellisesti ilmentyessä tilapäiseen maailmaan palaa.

*puruṣaḥ sa paraḥ pārtha bhaktyā labhyas tv ananyayā |
yasyāntaḥ-sthāni bhūtāni yena sarvam idaṁ tatam || 22 ||*

“Oi Pṛthān poika, tämä korkein henkilö, johon sisältyvät kaikki olennot ja joka kaiken kattaa, saavutetaan yksinomaisella antaumuksella.”

Aiemmin kuvattu korkeimman todellisuuden maailma on olemassa *parama-puruṣan*, korkeimman henkilön, energian ilmentymänä. Korkein todellisuus saavutetaan luomalla yhteys korkeimman todellisuuden juureen, alkuperäiseen, ikuiseen jumaluuteen. Yhteys saavutetaan *ananya-bhaktin*, keskittyneen ja puhtaan antaumuksen välityksellä. Kuten suurennuslasin läpi virtaavat keskittyneet auringonsäteet saavat aikaan tulen, niin myös

keskittyneet ja muun syrjäyttävät (*an-anya*) antaumuksen säteet luovat tietoisien rakkauden kuunsillan täältä korkeimpaan todellisuuteen.

*yatra kāle tv anāvṛttim āvṛttim caiva yoginaḥ |
prayātā yānti tam kālam vakṣyāmi bharatarṣabha || 23 ||*

“Oi Bharatain suvun paras, kuvailen sinulle ne ajat, joina kuollessaan joogi palaa tai on palaamatta.”

Polut täältä ikuisuuteen ovat kahdenlaiset, *saguṇa* eli luonnon ominaislaatuisten ilmentymistä tukea saavat ja *nirguṇa* eli ne ylittävät. Kṛṣṇa kuvailee näistä ensimmäisiin vaikuttavia olosuhteita, jotka laatoittavat joogin tien joko ikuisuuteen tai uuteen paluuseen. Siinä missä ehdollistumattoman *nirguṇa*-polun kulkijakin näistä olosuhteista hyötyy kuten veneilijä suotuisasta tuulesta, tämä *jīvanmukta*, jo eläessään vapautuksen saavuttanut, ei ole niistä riippuvainen.

*agnir jyotir ahaḥ śuklaḥ ṣaṇ-māsā uttarāyaṇam |
tatra prayātā gacchanti brahma brahma-vido janāḥ || 24 ||*

“Tulen vallitessa, valon aikaan, kuukauden kirkkaana puoliskona auringon pohjoisen kierron kuusikuukautisen aikaan kuolevat hengen tietävät saavuttavat hengen.”

Tätä tietä kutsutaan *deva-yānaksi*, jumalten tieksi, jota *jñāna-yogi* eli tiedon joogi kulkee. Kehonsa jättävä joogi kulkee valon jumaluudelta päivän jumaluudelle, edelleen yläkuun eli kasvavan kuun kauden (*śukla-pakṣa*) jumaluudelle ja yläauringon eli kuusikuukautisen kesäpäiväntasaukseen johtavan kauden (*uttarāyaṇa*) jumaluudelle, ja lopulta vuoden jumaluudelle. Vuoden jumaluuden luota joogi kulkee ilman ja edelleen auringon jumaluudelle, sieltä edelleen kuun jumaluudelle, salaman jumaluudelle ja veden jumaluudelle. Veden jumaluudelta joogi kulkee Brahmān maailmaan, josta jumalainen hahmo johtaa tämän ikuisen hengen maailmaan. Tätä kahdentoista jumaluuden tietä kulkeva joogi ei enää palaa aineen maailmaan.

*dhūmo rātris tathā kṛṣṇaḥ ṣaṇmāsā dakṣiṇāyanam |
tatra cāndramasam jyotir yogī prāpya nivartate || 25 ||*

“Savun vallitessa, yöllä, kuukauden pimeänä puoliskona auringon eteläisen kierron kuusikuukautisen aikaan kuoleva joogi saavuttaa kuunvalon ja taivaan, mutta tulee palaamaan.”

Tätä tietä kutsutaan *pitṛ-yānaksi*, esi-isien tieksi jota *karma-yogi* eli hurskaan työn joogi kulkee. Kehonsa jättävä joogi, uhrimenoja ja hyväntekeväisyyttä harjoittanut henkilö, kulkee savun jumaluudelta yön jumaluudelle, alakuun eli vähenevän kuun kauden (*kṛṣṇa-pakṣa*) jumaluudelle ja ala-auringon eli talvipäiväntasaukseen johtavan kuusikuukautisen kauden (*dakṣiṇāyana*) jumaluudelle, ja lopulta vuoden jumaluudelle. Vuoden jumaluudelta joogi kulkee esi-isien maailmaan, eetterin jumaluudelle ja lopulta Soman, kuun jumaluuden luo. Tämä kahdeksan jumaluuden myötä taivaan maailman saavuttanut joogi nauttii siellä hurskaiden ansioidensa mukaan palatakseen hurskautensa ehtyessä tiensä päätteeksi takaisin keskimailmaamme.

*śukla-kṛṣṇe gatī hy ete jagataḥ śāśvate mate |
ekayā yāty anāvṛttim anyayāvartate punaḥ || 26 ||*

“Nämä ovat tässä maailmassa tunnetut ikuiset valossa ja pimeydessä poistumisen tiet; yksi johtaa lopulliseen vapautukseen, toinen jälleen paluuseen.”

Kuten elävät olennot ovat ikuisia, niin ovat myös heidän iäti kulkemansa tiet. Nämä tiet ovat maailmassa tunnettuja ja siihen sidoksissa olevia teitä. Kṛṣṇa selittää nämä tiet luodakseen kontrastin maailmalliset sidokset ylittävään ikuisen joogan tiehen.

*naite sṛtī pārtha jānan yogī muhyati kaścana |
tasmāt sarveṣu kāleṣu yoga-yukto bhavārjuna || 27 ||*

“Vaikka joogit tietävätkin nämä kaksi tietä, oi Pṛthān poika, eivät he niistä hämmenny; siksi ole kaikkina aikoina yhteyteen omistautunut, oi Arjuna!”

Näistä teistä kuultuaan hämmentynyt joogan harjoittaja saattaa ajatella ikuisen päämääränsä saavuttamisen olevan näiden olosuhteiden toteutumiseksi alisteista. Todellinen itsensä oivaltaneen sielun ja korkeimman välille syntynyt ikuinen jumalyhteys ei kuitenkaan ole henkisen luonteensa johdosta materian ilmentymille alisteinen.

Täydellistynyt, integraali joogi, joka on kokonaisvaltaisen olemuksensa — niin kehonsa ja psyykeensä kuin toimensa ja ajatuksensakin — korkeimpaan saumatta yhdistänyt tunnetaan *jīvanmuktana*, jo eläessään korkeimman päämäärän saavuttaneena vapautettuna sieluna. Todellinen menestys joogassa syntyy luomalla yhteys nykyhetkessä, jumalyhteyttä alati uudistaen ja kasvattaen — ei tulevia suotuisia tilanteita haaveillen.

*vedeṣu yajñeṣu tapaḥsu caiva
dāneṣu yat puṇya-phalam pradiṣṭam |
atyeti tat sarvam idaṁ viditvā
yogī param sthānam upaiti cādyam || 28 ||*

”Tietäen tämän joogi varmastikin ylittää kaikki Veedojen opinnot, uhritoimitukset, itsekurin ja kaikki almujen annosta luvatut hurskauden hedelmät saavuttaen alkuperäisen, korkeimman olemassaolon tason.”

Tässä ja edellisessä kappaleessa käsitellyn korkeimman tiedon ymmärrys on kaikkien säkeessä mainittujen tekojen hedelmä. Kaikkien Veedojen opintojen lopullinen hedelmä on itsen ja korkeimman luonteen oivallus joka valaisee tietoisuuden henkisellä tiedolla. Kaikki uhritoimitukset johtavat lopulta uhritoimitusten lopullisen päämäärän ja niiden nauttijan, kaiken luojan, ylläpitäjän ja tuhojan, ymmärtämiseen. Kaiken itsekurin lopullinen hedelmä on itsen irtaantuminen aineen ehdollistamasta identiteetistä ja tämän henki-identiteetin yhdistäminen korkeimpaan. Kaikki annetut almut johtavat kiintymättömyyden tilaan, jossa toiveista vapaassa, rauhallisessa tietoisuudessa löydetään jumaluuden läsnäolo sekä itsessä että maailmassa.

Viisas joogi ymmärtää kaikkien näiden toimien juurella piilevän punaisen langan ja omistaa itsensä suoran jumalyhteyden aikaansaaviin toimiin, joko suoraan katkeamattomaan meditaatioon tai sitä välittömästi tukevaan *sādhana*-harjoitukseen. Tässä on välitön ja viiveetön korkeimman hengen saavuttamisen jooga.

- Tähän päättyy Bhagavad-gītān kahdeksas kappale. •